

Autentiškas vertimas
Vyriausybės kanceliarijos
Administravimo departamentas
2022 06 01

Vyriausybės posėdžių
organizavimo skyrius
Vyriausioji specialistė
V. Butkevičienė

VAIKO TEISIŲ KONVENCIJA

Generalinė Asamblėja,

remdamasi savo ankstesnėmis rezoliucijomis, pirmiausia 1978 m. gruodžio 20 d. rezoliucija Nr. 33/166 ir 1988 m. gruodžio 8 d. rezoliucija Nr. 43/112, taip pat Žmogaus teisių komisijos bei Ekonominės ir socialinės tarybos rezoliucijomis dėl Vaiko teisių konvencijos;

atkreipdama dėmesį pirmiausia į 1989 m. kovo 8 d. Žmogaus teisių komisijos rezoliuciją Nr. 1989/57, kuria Komisija nusprendė per Ekonominę ir socialinę tarybą perduoti Vaiko teisių konvencijos projektą Generalinei Asamblėjai, bei 1989 m. gegužės 24 d. Ekonominės ir socialinės tarybos rezoliuciją Nr. 1989/79;

dar kartą patvirtindama, kad vaikų teisėms reikia ypatingos apsaugos ir kad reikia nuolat gerinti vaikų padėtį visame pasaulyje bei gerinti jų vystymąsi ir ugdymą taikos ir saugumo sąlygomis;

labai susirūpinusi, kad vaikų padėtis daugelyje pasaulio šalių tebėra kritiška dėl netinkamų socialinių sąlygų, stichinių nelaimių, ginkluotųjų konfliktų, išnaudojimo, neraštingumo, bado ir negalios, ir įsitikinusi, jog reikia imtis neatidėliotinių ir veiksmingų priemonių nacionaliniu ir tarptautiniu mastu;

suvokdama, koks svarbus Jungtinių Tautų Vaikų fondo ir Jungtinių Tautų vaidmuo skatinant vaikų gerovę ir jų vystymąsi;

įsitikinusi, kad tarptautinė Vaiko teisių konvencija kaip sektinas Jungtinių Tautų laimėjimų žmogaus teisių srityje pavyzdys padarytų teigiamą poveikį vaikų teisių apsaugai ir jų gerovės užtikrinimui;

atsižvelgdama į tai, kad 1989 m. – trisdešimtąsios Vaiko teisių deklaracijos metinės ir dešimtąsios Tarptautinių vaiko metų metinės:

1. dėkoja Žmogaus teisių komisijai, baigusiai rengti Vaiko teisių konvencijos projektą;
2. priima šios rezoliucijos priede pateiktą Vaiko teisių konvenciją ir teikia ją pasirašyti, ratifikuoti ir prie jos prisijungti;
3. ragina visas valstybes nares tuoj pat apsvarstyti galimybę Konvenciją pasirašyti, ratifikuoti ar prie jos prisijungti ir išreiškia viltį, kad ji artimiausiu metu įsigalios;
4. prašo generalinį sekretorių suteikti reikiamas priemones ir pagalbą, skirtas informacijai apie Konvenciją skleisti;
5. ragina Jungtinių Tautų agentūras ir organizacijas, taip pat tarpvyriausybines ir nevyriausybines organizacijas sutelkti visas pastangas informacijai apie Konvenciją skleisti ir jos supratimui skatinti;
6. prašo generalinį sekretorių pateikti ataskaitą apie Vaiko teisių konvencijos statusą Generalinės Asamblėjos keturiasdešimt penktojoje sesijoje;

7. nutaria apsvarstyti generalinio sekretoriaus ataskaitą savo keturiasdešimt penktojoje sesijoje įtraukdama ją į darbotvarkės punktą „Vaiko teisių konvencijos įgyvendinimas“.

1989 m. lapkričio 20 d. 61-asis plenarinis posėdis

VAIKO TEISIŲ KONVENCIJA

Preambulė

Valstybės, šios Konvencijos šalys,

turėdamos galvoje, kad pagal Jungtinių Tautų Chartijos principus visų žmonių giminės narių prigimtinio orumo ir lygių bei neatimamų teisių pripažinimas yra laisvės, teisingumo ir taikos pasaulyje pagrindas;

atsižvelgdamos į tai, kad Jungtinės Tautos Chartijoje dar kartą patvirtino savo tikėjimą pagrindinėmis žmogaus teisėmis, žmogaus orumu ir vertingumu ir pasiryžo prisidėti prie socialinės pažangos ir geresnio gyvenimo lygio skatinimo suteikdamos daugiau laisvės;

pripažindamos, kad Jungtinės Tautos Visuotinėje žmogaus teisių deklaracijoje ir tarptautiniuose žmogaus teisių paktuose paskelbė ir susitarė, jog kiekvienas žmogus turi turėti visas šiuose dokumentuose nurodytas teises ir laisves, neatsižvelgiant į jo rasę, odos spalvą, lytį, kalbą, religiją, politines ar kitokias pažiūras, tautinę arba socialinę kilmę, turtą, gimimo ar kitas aplinkybes;

primindamos, kad Jungtinės Tautos Visuotinėje žmogaus teisių deklaracijoje paskelbė, jog vaikystė turi teisę į ypatingą priežiūrą ir pagalbą;

įsitikinusios, jog šeimai, kaip pagrindinei visuomenės grupei ir natūraliai visų jos narių, ypač vaikų, augimo ir gerovės aplinkai, turėtų būti suteikta reikiama apsauga ir pagalba, kad ji galėtų prisiimti visas pareigas bendruomenėje;

pripažindamos, jog tam, kad visapusiškai ir harmoningai vystytųsi vaiko asmenybė, jis turėtų augti šeimos aplinkoje, jausdamas laimę, meilę ir supratimą;

manydamos, kad vaikas turėtų būti gerai parengtas savarankiškam gyvenimui visuomenėje ir išauklėtas Jungtinių Tautų Chartijoje paskelbtų idealų, ypač taikos, orumo, pakantumo, laisvės, lygybės ir solidarumo, dvasia;

atsižvelgdamos į tai, kad tokios ypatingos vaiko apsaugos būtinumas buvo numatytas 1924 m. Ženevos vaiko teisių deklaracijoje ir 1959 m. lapkričio 20 d. Generalinės Asamblėjos priimtoje Vaiko teisių deklaracijoje ir pripažintas Visuotinėje žmogaus teisių deklaracijoje, Tarptautiniame pilietinių ir politinių teisių pakte (būtent 23 ir 24 straipsniuose), Tarptautiniame ekonominių, socialinių ir kultūrinių teisių pakte (būtent 10 straipsnyje), taip pat specializuotųjų agentūrų ir tarptautinių organizacijų, kurios rūpinasi vaikų gerove, įstatuose ir atitinkamuose dokumentuose;

atsižvelgdamos į tai, kad, kaip nurodyta Vaiko teisių deklaracijoje, „vaikui, atsižvelgiant į jo fizinį ir psichinį nebrandumą, reikia ypatingos apsaugos ir priežiūros, taip pat atitinkamos teisinės apsaugos, tiek iki gimimo, tiek ir po jo“;

remdamosi Vaikų apsaugos ir gerovės, ypač patikint vaikus šeimai ir juos įvaikinant nacionaliniu ir tarptautiniu lygiu, socialinių ir teisinių principų deklaracijos, Jungtinių Tautų standartinių minimalių nepilnamečių teisenos įgyvendinimo taisyklių („Pekino taisyklės“) ir Moterų ir vaikų apsaugos ypatingų situacijų ir ginkluotųjų konfliktų metu deklaracijos nuostatomis;

pripažindamos, kad visose pasaulio šalyse yra vaikų, gyvenančių nepaprastai sunkiomis sąlygomis, ir kad tokiems vaikams reikia ypatingo dėmesio;

deramai atsižvelgdamos į kiekvienos tautos tradicijų ir kultūros vertybių svarbą vaiko apsaugai ir harmoningam vystymuisi;

pripažindamos tarptautinio bendradarbiavimo gerinant vaikų gyvenimo sąlygas kiekvienoje valstybėje, ypač besivystančiose šalyse, svarbą,

susitarė:

I DALIS

1 straipsnis

Šioje Konvencijoje vaiku laikomas kiekvienas žmogus, neturintis 18 metų, jei pagal vaikui taikomus įstatymus jo pilnametystė nepripažinta anksčiau.

2 straipsnis

1. Valstybės, Konvencijos šalys, gerbia ir užtikrina šioje Konvencijoje nurodytas teises kiekvienam vaikui, priklausančiam jų jurisdikcijai, be jokios diskriminacijos, nepriklausomai nuo vaiko, vaiko tėvų arba kitų jo atstovų pagal įstatymą rasės, odos spalvos, lyties, kalbos, religijos, politinių ar kitokių pažiūrų, tautinės, etninės ar socialinės kilmės, turto, negalios, gimimo ar kokių nors kitų aplinkybių.

2. Valstybės, Konvencijos šalys, imasi visų reikiamų priemonių, kad vaikas būtų apsaugotas nuo visų formų diskriminacijos ar bausmių dėl vaiko tėvų arba kitų jo atstovų pagal įstatymą ar kitų šeimos narių statuso, veiklos, reiškiamų pažiūrų ar įsitikinimų.

3 straipsnis

1. Imantis bet kokių su vaikais susijusių veiksmų, nesvarbu, ar tai darytų valstybinės ar privačios socialine gerove besirūpinančios įstaigos, teismai, administracinės ar teisėkūros institucijos, pirmiausia atsižvelgiama į geriausius vaiko interesus.

2. Valstybės, Konvencijos šalys, įsipareigoja užtikrinti vaikui tokią apsaugą ir priežiūrą, kokios reikia jo gerovei, atsižvelgdamos į vaiko tėvų arba kitų jo atstovų pagal įstatymą ar kitų teisškai už jį atsakingų asmenų teises ir pareigas, ir tam tikslui imasi visų atitinkamų teisėkūros ir administracinių priemonių.

3. Valstybės, Konvencijos šalys, užtikrina, kad už vaikų priežiūrą ar apsaugą atsakingos institucijos, tarnybos ir įstaigos atitiktų kompetentingų institucijų nustatytas normas, ypač saugumo, sveikatos apsaugos srityse, atkreipdamos dėmesį į jų darbuotojų skaičių bei tinkamumą ir kompetentingą priežiūrą.

4 straipsnis

Valstybės, Konvencijos šalys, imasi visų reikiamų teisėkūros, administracinių ir kitų priemonių šioje Konvencijoje pripažintoms teisėms įgyvendinti. Ekonominėms, socialinėms ir kultūrinėms teisėms įgyvendinti valstybės, Konvencijos šalys, šioms priemonėms panaudoja kiek įmanoma daugiau savo turimų išteklių, o prireikus pasitelkia ir tarptautinį bendradarbiavimą.

5 straipsnis

Valstybės, Konvencijos šalys, gerbia tėvų arba, tam tikrais atvejais, išplėstinės šeimos arba bendruomenės narių, jei to reikalauja vietiniai papročiai, kitų vaiko atstovų pagal įstatymą ar kitų teisiškai už vaiką atsakingų asmenų atsakomybes, teises ir pareigas atsižvelgiant į didėjančius vaiko gebėjimus tinkamai vaiką pakreipti ir jam padėti naudotis šioje Konvencijoje pripažintomis teisėmis.

6 straipsnis

1. Valstybės, Konvencijos šalys, pripažįsta kiekvieno vaiko prigimtinę teisę į gyvybę.
2. Valstybės, Konvencijos šalys, užtikrina kuo didesnes galimybes vaikui išgyventi ir vystytis.

7 straipsnis

1. Vaikas įregistruojamas tuoj po gimimo ir nuo gimimo momento turi teisę į vardą ir teisę įgyti pilietybę, taip pat, kiek tai įmanoma, teisę žinoti savo tėvus ir būti jų globojamas.
2. Valstybės, Konvencijos šalys, užtikrina, kad šios teisės būtų įgyvendintos vadovaujantis jų nacionalinės teisės aktų nuostatomis ir jų įsipareigojimais pagal atitinkamus šios srities tarptautinius dokumentus, ypač tuo atveju, jei antraip vaikas neturėtų pilietybės.

8 straipsnis

1. Valstybės, Konvencijos šalys, įsipareigoja gerbti vaiko teisę išsaugoti savo tapatybę, įskaitant pilietybę, vardą ir šeimos ryšius, kaip tai numatyta teisės aktuose, neleisdamos neteisėto kišimosi.
2. Jei vaikui neteisėtai atimami visi jo tapatybės elementai ar jų dalis, valstybės, Konvencijos šalys, suteikia jam tinkamą pagalbą ir apsaugą, reikalingą jo tapatybei kuo skubiau atkurti.

9 straipsnis

1. Valstybės, Konvencijos šalys, užtikrina, kad vaikas nebūtų atskirtas nuo savo tėvų prieš jų norą, išskyrus tuos atvejus, kai kompetentingos institucijos, kurių sprendimus gali peržiūrėti teismas, vadovaudamosi galiojančiais įstatymais ir procedūromis, nustato, kad toks atskyrimas būtinas geriausiems vaiko interesams užtikrinti. Nustatyti atskyrimo būtinybę gali prireikti tam tikru konkrečiu atveju, pavyzdžiui, kai tėvai smurtauja prieš vaiką arba juo nesirūpina arba kai tėvai gyvena atskirai ir reikia nuspręsti dėl vaiko gyvenamosios vietos.
2. Vykdam bet kokią procesą pagal šio straipsnio 1 dalį, visoms suinteresuotosioms šalims suteikiama galimybė dalyvauti šiame procese ir pareikšti savo nuomonę.
3. Valstybės, Konvencijos šalys, gerbia vaiko, kuris yra atskirtas nuo vieno ar abiejų tėvų, teisę nuolat su abiem tėvais palaikyti asmeninius ryšius ir tiesiogiai bendrauti, išskyrus atvejus, kai tai nesuderinama su geriausiais vaiko interesais.
4. Kai vaikas atskiriamas dėl kokio nors valstybės, Konvencijos šalies, inicijuoto veiksmo, pavyzdžiui, dėl vieno ar abiejų tėvų arba vaiko sulaikymo, įkalinimo, ištrėmimo, deportacijos arba mirties (įskaitant mirtį dėl bet kokios priežasties, kai tas asmuo yra valstybės priežiūroje), ta valstybė, Konvencijos šalis, suteikia tėvams, vaikui arba, jeigu reikia, kitam

šeimos nariui, jų prašymu, būtiną informaciją apie nesančio šeimos nario ar narių buvimo vietą, jei ši informacija nekenkia vaiko gerovei. Valstybės, Konvencijos šalys, taip pat užtikrina, kad tokio prašymo pateikimas pats savaime nesukeltų neigiamų pasekmių atitinkamam asmeniui ar asmenims.

10 straipsnis

1. Vadovaujantis valstybėms, Konvencijos šalims, 9 straipsnio 1 dalyje nustatytu įpareigojimu, vaiko ar jo tėvų pareiškimus dėl atvykimo į valstybę, Konvencijos šalį, arba išvykimo iš jos tam, kad šeima galėtų susijungti, valstybės, Konvencijos šalys, svarsto palankiai, humaniškai ir operatyviai. Valstybės, Konvencijos šalys, taip pat užtikrina, kad tokio prašymo pateikimas nesukeltų neigiamų pasekmių pareiškėjams ir jų šeimos nariams.

2. Vaikas, kurio tėvai gyvena skirtingose valstybėse, turi teisę, išskyrus ypatingas aplinkybes, nuolat palaikyti asmeninius santykius ir tiesiogiai bendrauti su abiem tėvais. Šiuo tikslu ir vadovaudamasi joms 9 straipsnio 1 dalyje nustatytu įsipareigojimu, valstybės, Konvencijos šalys, gerbia vaiko ir jo tėvų teisę išvykti iš bet kurios šalies, įskaitant ir jų pačių šalį, ir grįžti į ją. Teisei išvykti iš bet kurios šalies taikomi tik tokie apribojimai, kurie nustatyti įstatymu ir būtini nacionaliniam saugumui, viešajai tvarkai (*ordre public*), visuomenės sveikatai ar dorovei arba kitų asmenų teisėms ir laisvėms apsaugoti ir yra suderinami su šioje Konvencijoje pripažintomis kitomis teisėmis.

11 straipsnis

1. Valstybės, Konvencijos šalys, imasi priemonių siekdamos kovoti su neteisėtu vaikų perkėlimu į kitas valstybes ir negražinimu iš jų.

2. Šiam tikslui valstybės, Konvencijos šalys, skatina sudaryti dvišalius arba daugiašalius susitarimus arba prisijungti prie galiojančių susitarimų.

12 straipsnis

1. Valstybės, Konvencijos šalys, užtikrina vaikui, sugebančiam suformuluoti savo nuomonę, teisę laisvai ją reikšti visais su juo susijusiais klausimais; be to, užtikrinama, kad vaiko nuomonei, atsižvelgiant į jo amžių ir brandą, būtų skiriama atitinkama svarba.

2. Todėl vaikui būtinai suteikiama galimybė būti išklausytam bet kokio jam įtakos turinčio teismo proceso ar administracinės procedūros metu tiesiogiai arba per atstovą ar atitinkamą instituciją nacionalinės teisės procesinėse taisyklėse nustatyta tvarka.

13 straipsnis

1. Vaikas turi teisę į saviraiškos laisvę; ši teisė apima laisvę ieškoti, gauti ir perduoti bet kokio pobūdžio informaciją ir idėjas nepaisant sienų žodine, rašytine arba spausdinta forma, meno kūriniais arba kitais vaiko pasirinktais būdais.

2. Šios teisės įgyvendinimui gali būti taikomi tam tikri apribojimai, tačiau tik tokie, kokie nustatyti įstatymu ir būtini:

a) pagarbai kitų asmenų teisėms ar reputacijai užtikrinti; arba

b) nacionaliniam saugumui, viešajai tvarkai (*ordre public*), visuomenės sveikatai ar dorovei apsaugoti.

14 straipsnis

1. Valstybės, Konvencijos šalys, gerbia vaiko teisę į minties, sąžinės ir religijos laisvę.
2. Valstybės, Konvencijos šalys, gerbia vaiko tėvų ir atitinkamais atvejais kitų jo atstovų pagal įstatymą teises ir pareigas vadovauti vaikui, įgyvendinančiam savo teises taip, kad tai atitiktų besivystančius vaiko sugebėjimus.
3. Laisvei išpažinti savo religiją arba tikėjimą gali būti taikomi tik tokie apribojimai, kurie nustatyti įstatymu ir būtini nacionaliniam saugumui, tvarkai, sveikatai ar dorovei arba kitų asmenų pagrindinėms teisėms ir laisvėms apsaugoti.

15 straipsnis

1. Valstybės, Konvencijos šalys, pripažįsta vaiko teisę į asociacijų ir taikių susirinkimų laisvę.
2. Šioms teisėms įgyvendinti neturi būti taikomi jokie apribojimai, išskyrus tuos, kurie taikomi vadovaujantis įstatymu ir yra demokratinėje visuomenėje būtini nacionaliniam saugumui ar viešajam saugumui, viešajai tvarkai (*ordre public*), visuomenės sveikatai, dorovei arba kitų asmenų teisėms ir laisvėms apsaugoti.

16 straipsnis

1. Nė vienas vaikas neturi patirti savavališko ar neteisėto kišimosi į jo asmeninį, šeimos gyvenimą, jo būsto neliečiamybę ar susirašinėjimo slaptumą arba neteisėto kėsینimosi į jo garbę ir reputaciją.
2. Vaikas turi teisę nuo tokio kišimosi ar kėsینimosi būti ginamas įstatymu.

17 straipsnis

Valstybės, Konvencijos šalys, pripažįsta svarbų visuomenės informavimo priemonių vaidmenį ir užtikrina, kad vaikas galėtų naudotis įvairių nacionalinių ir tarptautinių šaltinių informacija ir medžiaga, ypač tokia, kuri skirta vaiko socialinei, dvasinei ir dorovinei gerovei ir fizinei bei psichikos sveikatai skatinti.

Šiuo tikslu valstybės, Konvencijos šalys:

- a) skatina visuomenės informavimo priemones platinti informaciją ir medžiagą, naudingą vaikui socialiniu ir kultūriniu požiūriu laikantis 29 straipsnio nuostatų;
- b) skatina tarptautinį bendradarbiavimą kuriant tokią iš įvairių kultūrinių, nacionalinių ir tarptautinių šaltinių gaunamą informaciją ir medžiagą, ją keičiantis ir ją platinant;
- c) skatina vaikų literatūros leidimą ir platinimą;
- d) skatina visuomenės informavimo priemones skirti ypač daug dėmesio vaikų, priklausančių kokiai nors mažumų grupei, arba vietinių gyventojų vaikų kalbos poreikiams;
- e) skatina parengti atitinkamas vaiko apsaugos nuo jo gerovei kenkiančios informacijos ir medžiagos gaires atsižvelgiant į 13 ir 18 straipsnių nuostatas.

18 straipsnis

1. Valstybės, Konvencijos šalys, deda visas savo pastangas, kad būtų pripažintas bendros abiejų tėvų atsakomybės už vaiko auklėjimą ir vystymąsi principas. Vaiko tėvams arba

atitinkamais atvejais kitiems jo atstovams pagal įstatymą tenka pagrindinė atsakomybė už vaiko auklėjimą ir vystymąsi. Svarbiausias jų rūpestis turi būti geriausi vaiko interesai.

2. Siekdamos garantuoti ir skatinti šioje Konvencijoje nustatytų teisių įgyvendinimą, valstybės, Konvencijos šalys, teikia vaiko tėvams ar kitiems jo atstovams pagal įstatymą pagalbą, reikalingą jų pareigai tinkamai rūpintis vaikų auklėjimu ir vystymuisi užtikrinti, ir rūpinasi vaikų priežiūros srityje veikiančių institucijų, įstaigų ir vaikų priežiūros paslaugų plėtra.

3. Valstybės, Konvencijos šalys, imasi visų reikiamų priemonių norėdamos užtikrinti, kad vaikai, kurių tėvai dirba, turėtų teisę naudotis jiems skirtomis vaikų priežiūros paslaugomis ir jas teikiančiomis įstaigomis.

19 straipsnis

1. Valstybės, Konvencijos šalys, siekdamos apsaugoti vaiką nuo visų formų fizinio ar psichologinio smurto, sužalojimų ar piktnaudžiavimo, nepriežiūros ar aplaidaus elgesio, netinkamo elgesio ar išnaudojimo, įskaitant seksualinę prievartą, kai jis yra vieno iš vaiko tėvų ar tėvų, ar kito (-ų) jo atstovo (-ų) pagal įstatymą ar kurio nors kito asmens, kuris rūpinasi vaiku, priežiūroje, imasi visų reikiamų teisėkūros, administracinių, socialinių ir švietimo priemonių.

2. Tarp tokių apsaugos priemonių reikiamais atvejais galėtų būti ir veiksmingos procedūros, skirtos plėtoti socialines programas, skirtas teikti reikiamą paramą vaikui ir juo besirūpinantiems asmenims, taip pat kitų prevencijos formų ir anksčiau nurodyto netinkamo elgesio su vaiku atvejų atpažinimo, pranešimo apie juos, perdavimo nagrinėti, tyrimo, pagalbos teikimo ir tolesnio stebėjimo taikymo procedūros, o prireikus ir teismo proceso inicijavimas.

20 straipsnis

1. Vaikas, kuris laikinai arba visam laikui yra netekęs savo šeimos aplinkos arba kuriam dėl geriausių jo interesų negali būti leista likti toje aplinkoje, turi teisę į ypatingą valstybės teikiamą apsaugą ir pagalbą.

2. Valstybės, Konvencijos šalys, vadovaudamosi savo nacionalinės teisės aktais, užtikrina alternatyvią tokio vaiko priežiūrą.

3. Tokia priežiūra gali, be kita ko, apimti globą „kafalą“ pagal islamo teisę, įvaikinimą arba, kai tai būtina, apgyvendinimą atitinkamose vaikų priežiūros institucijose. Svarstant sprendimus, tinkamai atsižvelgiama į vaiko auklėjimo tęstinumo poreikį, jo etninę kilmę, religinę ir kultūrinę priklausomybę ir gimtąją kalbą.

21 straipsnis

Valstybės, Konvencijos šalys, kurios pripažįsta įvaikinimo sistemą ir (arba) leidžia jai veikti, užtikrina, kad pirmiausia būtų atsižvelgiama į geriausius vaiko interesus, ir:

a) užtikrina, kad vaikas būtų įvaikinamas tik leidus kompetentingoms institucijoms, kurios, vadovaudamosi taikytiniais teisės aktais ir procedūromis, taip pat remdamosi visa reikiama ir patikima informacija, nustato, kad įvaikinimas leistinas atsižvelgiant į vaiko statusą, susijusį su vaiko tėvais, giminaičiais ir kitais jo atstovais pagal įstatymą, ir kad suinteresuoti asmenys, jei reikia, yra davę savo sąmoningą sutikimą įvaikinti remdamiesi jiems suteikta informacija, jei ją suteikti jiems reikia;

b) pripažįsta, kad tarptautinį įvaikinimą galima laikyti alternatyvia vaiko priežiūros forma, jei vaikas negali būti apgyvendintas globėjų ar įvaikintojų šeimoje, arba vaikas negali būti tinkamai prižiūrimas savo kilmės valstybėje;

c) užtikrina, kad vaikui tarptautinio įvaikinimo atveju būtų suteikiamos tokios pat garantijos ir laikomasi tokių pat standartų kaip ir nacionalinio įvaikinimo atveju;

d) imasi visų reikiamų priemonių, kad tarptautinio įvaikinimo atveju su juo susiję asmenys negautų nepagrįstos finansinės naudos;

e) prirėmus remia šio straipsnio tikslus, sudarydamos dvišalius ar daugiašalius susitarimus ar sutartis, ir atsižvelgdamos į tai siekia užtikrinti, kad vaiką kitoje valstybėje įkurdintų kompetentingos valdžios institucijos ar įstaigos.

22 straipsnis

1. Valstybės, Konvencijos šalys, imasi reikiamų priemonių, kad užtikrintų vaikui, siekiančiam gauti pabėgėlio statusą arba laikomam pabėgėliu pagal taikytiną tarptautinę arba nacionalinę teisę ir nustatytą tvarką, nesvarbu, ar jis yra lydimas, ar nelydimas jo tėvų ar kokio nors kito asmens, deramą apsaugą ir humanitarinę pagalbą jam naudojantis taikytinomis teisėmis, išdėstytomis šioje Konvencijoje ir kituose tarptautiniuose žmogaus teisių arba humanitarinės pagalbos dokumentuose, kurių šalimis yra nurodytos valstybės.

2. Šiuo tikslu valstybės, Konvencijos šalys, tais atvejais, kai, jų manymu, reikia, deda visas pastangas siekdamos užtikrinti Jungtinių Tautų ir kitų kompetentingų tarpvyriausybinių arba nevyriausybinių organizacijų, bendradarbiaujančių su Jungtinėmis Tautomis, bendradarbiavimą ginant tokį vaiką, teikiant jam pagalbą ir ieškant kiekvieno vaiko pabėgėlio tėvų arba kitų šeimos narių tam, kad gautų susijungimui su jo šeima reikalingą informaciją. Jei tėvų ar kitų šeimos narių negalima surasti, tokiame vaikui teikiama tokia pat apsauga kaip ir kiekvienam kitam vaikui, dėl kokios nors priežasties visam laikui ar laikinai netekusiam šeimos aplinkos, kaip tai numato ši Konvencija.

23 straipsnis

1. Valstybės, Konvencijos šalys, pripažįsta, kad vaikas, turintis proto, psichikos ar fizinę negalią, turėtų gyventi visavertį ir prideramą gyvenimą tokiomis sąlygomis, kurios garantuotų orumą, ugdytų pasitikėjimą savimi ir leistų vaikui aktyviai dalyvauti bendruomenės veikloje.

2. Valstybės, Konvencijos šalys, pripažįsta vaiko, turinčio negalią, teisę gauti ypatingą priežiūrą, ir atitinkamai pagal turimus išteklius skatina ir užtikrina, kad šią teisę turinčiam vaikui ir už jo priežiūrą atsakingiems asmenims būtų suteikta reikiama pagalba, kurios prašoma ir kuri atitinka vaiko būklę ir jo tėvų ar kitų vaiką prižiūrinčių asmenų situaciją.

3. Pripažįstant vaiko, turinčio negalią, individualiuosius poreikius, pagalba pagal šio straipsnio 2 dalį teikiama pagal galimybę nemokamai, atsižvelgiant į tėvų ar kitų jį prižiūrinčių asmenų finansinius išteklius, o jos tikslas būtų sudaryti galimybes vaikui, turinčiam negalią, veiksmingai naudotis švietimo, mokymo, sveikatos priežiūros, reabilitacijos paslaugomis ir jas gauti, taip pat naudotis profesinio pasirengimo įsidarbinti ir poilsio galimybėmis tokiu būdu, kuris padėtų vaikui kuo geriau socialiniu požiūriu integruotis ir individualiai tobulėti, taip pat skatintų vaiko kultūrinį ir dvasinį vystymąsi.

4. Valstybės, Konvencijos šalys, plėtodamos tarptautinį bendradarbiavimą, skatina keitimąsi atitinkama informacija apie vaikų, turinčių negalią, profilaktinę sveikatos priežiūrą ir medicininę, psichologinę ir kitą naudingą pagalbą, įskaitant informacijos apie reabilitacijos metodus, švietimo ir profesinio rengimo paslaugas sklaidą ir galimybę ja naudotis, tam, kad

valstybės, Konvencijos šalys, įgytų daugiau pajėgumų ir įgūdžių ir išplėstų savo patirtį šiose srityse. Ypač daug dėmesio šiuo atveju turi būti skiriama besivystančių šalių poreikiams.

24 straipsnis

1. Valstybės, Konvencijos šalys, pripažįsta vaiko teisę naudotis aukščiausio, koks tik įmanomas, lygio sveikatos priežiūra ir ligų gydymo bei sveikatos atkūrimo priemonėmis. Valstybės, Konvencijos šalys, siekia užtikrinti, kad nė vienam vaikui nebūtų atimta teisė naudotis tokiomis sveikatos priežiūros paslaugomis.

2. Valstybės, Konvencijos šalys, siekia visiškai įgyvendinti šią teisę ir visų pirma imasi atitinkamų priemonių, leidžiančių:

- a) sumažinti kūdikių ir vaikų mirtingumą;
- b) užtikrinti būtinąją medicinos pagalbą ir sveikatos priežiūrą visiems vaikams, ypač daug dėmesio skiriant pirminės sveikatos priežiūros plėtrai;
- c) kovoti su ligomis ir nepakankama mityba, taip pat ir pirminės sveikatos priežiūros srityje, be viso kito, taikant lengvai prieinamas technologijas ir apsirūpinant pakankamai maistingais produktais ir švari geriamuoju vandeniu, atsižvelgiant į aplinkos užterštumo pavojų ir riziką;
- d) užtikrinti tinkamą motinų sveikatos priežiūrą prieš gimdymą ir po gimdymo;
- e) užtikrinti, kad visos visuomenės grupės, ypač tėvai ir vaikai, gautų reikiamą informaciją, švietimą ir pagalbą naudojantis pagrindinėmis žiniomis apie vaikų sveikatą ir mitybą, žindymo krūtimi privalumus, higieną, gyvenamosios aplinkos sanitariją ir nelaimingų atsitikimų prevenciją;
- f) plėtoti profilaktinę sveikatos priežiūrą, tėvų konsultavimą ir švietimą šeimos planavimo klausimais bei paslaugas.

3. Valstybės, Konvencijos šalys, imasi visų veiksmingų ir reikiamų priemonių tradicinėms praktikoms, darančioms neigiamą poveikį vaikų sveikatai, panaikinti.

4. Valstybės, Konvencijos šalys, įsipareigoja skatinti ir plėtoti tarptautinį bendradarbiavimą siekdamos palaipsniui visapusiškai įgyvendinti šiame straipsnyje pripažintą teisę. Šiuo požiūriu ypač daug dėmesio skiriama besivystančių šalių poreikiams.

25 straipsnis

Valstybės, Konvencijos šalys, pripažįsta vaiko, kurį kompetentingos institucijos įkurdina globos, apsaugos arba jo fizinės ir psichikos sveikatos gydymo tikslais, teisę į periodinį vaikui suteikto gydymo ir visų kitų su jo įkurdinimu susijusių aplinkybių peržiūrą.

26 straipsnis

1. Valstybės, Konvencijos šalys, pripažįsta kiekvieno vaiko teisę naudotis socialine apsauga, įskaitant socialinį draudimą, ir imasi reikiamų priemonių šiai teisei visapusiškai įgyvendinti pagal savo nacionalinės teisės aktus.

2. Parama atitinkamais atvejais suteikiama atsižvelgiant į vaiko ir asmenų, atsakingų už vaiko išlaikymą, išteklius ir galimybes, taip pat kitus aspektus, susijusius su paramos prašymu, pateiktu vaiko arba jo vardu.

27 straipsnis

1. Valstybės, Konvencijos šalys, pripažįsta kiekvieno vaiko teisę į tokį gyvenimo lygį, kuris būtų tinkamas jo fiziniam, protiniam, dvasiniam, doroviniam ir socialiniam vystymuisi.

2. Tėvams (vienam iš tėvų) arba kitiems už vaiką atsakingiems asmenims tenka pagrindinė atsakomybė už gyvenimo sąlygų, būtinų vaikui vystytis, sudarymą pagal jų gebėjimus ir finansines galimybes.

3. Valstybės, Konvencijos šalys, atsižvelgdamos į nacionalines sąlygas ir savo galimybes, imasi reikiamų priemonių padėti tėvams ir kitiems už vaiką atsakingiems asmenims šią teisę įgyvendinti, o prireikus teikia materialinę paramą ir remia programas, ypač aprūpinimo maistu, drabužiais ir būstu.

4. Valstybės, Konvencijos šalys, imasi visų reikiamų priemonių, kad būtų užtikrintas išlaikymo vaikui išieškojimas iš tėvų ar kitų finansiškai už jį atsakingų asmenų tiek valstybės, Konvencijos šalies, viduje, tiek iš užsienio. Jei finansiškai už vaiką atsakingas asmuo ir vaikas gyvena skirtingose valstybėse, valstybės, Konvencijos šalys, ragina prisijungti prie tarptautinių susitarimų ar sudaryti tokius susitarimus, taip pat sudaryti kitus atitinkamus susitarimus.

28 straipsnis

1. Valstybės, Konvencijos šalys, pripažįsta vaiko teisę į mokslą, todėl siekdamos palaipsniui šią teisę įgyvendinti ir remdamosi lygiomis galimybėmis visų pirma:

- a) įveda visiems nemokamą ir privalomą pradinį ugdymą;
- b) skatina įvairių vidurinio ugdymo formų, įskaitant bendrąjį ugdymą ir profesinį mokymą, plėtrą, rūpinasi, kad jis būtų prieinamas ir pasiekiamas kiekvienam vaikui, ir imasi atitinkamų priemonių, tokių kaip nemokamo ugdymo įvedimas, o prireikus ir finansinės paramos teikimas;
- c) visomis tinkamomis priemonėmis užtikrina aukštojo mokslo prieinamumą visiems, atsižvelgiant į kiekvieno gebėjimus;
- d) užtikrina su švietimu ir profesiniu rengimu susijusios informacijos ir profesinio konsultavimo prieinamumą ir pasiekiamumą visiems vaikams;
- e) imasi priemonių, skatinančių lankyti mokyklą ir mažinančių iškritusių iš švietimo sistemos vaikų skaičių.

2. Valstybės, Konvencijos šalys, imasi visų reikiamų priemonių siekdamos užtikrinti, kad drausmė mokyklose būtų užtikrinama metodais, atspindinčiais pagarbą vaiko orumui, ir laikantis šios Konvencijos.

3. Valstybės, Konvencijos šalys, skatina ir plėtoja tarptautinį bendradarbiavimą švietimo srityje, ypač siekdamos prisidėti prie neišprusimo ir neraštingumo visame pasaulyje panaikinimo ir sudaryti galimybę naudotis mokslo ir techninėmis žiniomis bei šiuolaikiniais mokymo metodais. Šiuo atveju ypač daug dėmesio skiriama besivystančių šalių poreikiams.

29 straipsnis

1. Valstybės, Konvencijos šalys, susitaria, kad vaiko švietimo tikslai turi būti:

- a) kuo visapusiškiau ugdyti vaiko asmenybę, talentus ir protinius bei fizinius sugebėjimus;
- b) ugdyti pagarbą žmogaus teisėms ir pagrindinėms laisvėms, taip pat Jungtinių Tautų Chartijoje įtvirtintiems principams;

c) ugdyti pagarbą vaiko tėvams, jo kultūriniam tapatumui, kalbai ir vertybėms; šalies, kurioje vaikas gyvena, šalies, iš kurios jis gali būti kilęs, nacionalinėms vertybėms ir kultūroms, kurios skiriasi nuo jo paties kultūros;

d) parengti vaiką atsakingam gyvenimui laisvoje visuomenėje vadovaujantis supratimo, taikos, pakantumo, lyčių lygybės, visų tautų, etninių, nacionalinių ir religinių grupių, taip pat vietinės kilmės asmenų draugystės principais;

e) ugdyti pagarbą gamtos aplinkai.

2. Jokia šio arba 28 straipsnio dalis neturi būti suprantama kaip apribojanti atskirų asmenų ir institucijų laisvę steigti švietimo įstaigas ir joms vadovauti, su sąlyga, kad visuomet bus laikomasi šio straipsnio 1 dalyje išdėstytų principų ir reikalavimų, kad švietimas tokiose įstaigose atitiks minimalias normas, kurias gali būti nustačiusi valstybė.

30 straipsnis

Tose valstybėse, kuriose gyvena etninių, religinių ar kalbinių mažumų arba vietinių gyventojų, iš vaiko, priklausančio tokiai mažumai, ar vietinio gyventojų vaiko negali būti atimta teisė kartu su kitais savo grupės nariais naudotis savo kultūra, išpažinti ir praktikuoti savo religiją ar vartoti savo kalbą.

31 straipsnis

1. Valstybės, Konvencijos šalys, pripažįsta vaiko teisę į poilsį ir laisvalaikį, teisę dalyvauti jo amžių atitinkančiuose žaidimuose ir pramogose, laisvai dalyvauti kultūriniame gyvenime ir meninėje veikloje.

2. Valstybės, Konvencijos šalys, gerbia ir skatina vaiko teisę visapusiškai dalyvauti kultūriniame ir kūrybiniame gyvenime ir skatina užtikrinti, kad būtų suteiktos atitinkamos ir lygios galimybės dalyvauti kultūrinėje, kūrybinėje, pramoginėje ir laisvalaikio veikloje.

32 straipsnis

1. Valstybės, Konvencijos šalys, pripažįsta vaiko teisę būti apsaugotam nuo ekonominio išnaudojimo ir bet kokio darbo, kuris gali būti pavojingas ar trukdyti vaiko ugdymui arba gali kenkti jo sveikatai ar fiziniam, protiniam, dvasiniam, doroviniam arba socialiniam vystymuisi.

2. Kad būtų įgyvendintos šio straipsnio nuostatos, valstybės, Konvencijos šalys, imasi teisėkūros, administracinių, socialinių ir švietimo priemonių. Siekdamos šio tikslo ir vadovaudamosi atitinkamomis kitų tarptautinių dokumentų nuostatomis, valstybės, Konvencijos šalys, visų pirma:

a) nustato minimalų (-ius) priėmimo į darbą amžių (-ius);

b) numato atitinkamą darbo valandų ir sąlygų reguliavimą;

c) numato atitinkamas bausmes arba kitas sankcijas, leidžiančias veiksmingai įgyvendinti šį straipsnį.

33 straipsnis

Valstybės, Konvencijos šalys, imasi visų reikiamų priemonių, įskaitant teisėkūros, administracines, socialines ir švietimo priemones, kad apsaugotų vaikus nuo neteisėto narkotinių ir psichotropinių medžiagų, kaip apibrėžta atitinkamose tarptautinėse sutartyse, vartojimo ir neleistų naudoti vaikų tokias medžiagas neteisėtai gaminant ir parduodant.

34 straipsnis

Valstybės, Konvencijos šalys, įsipareigoja ginti vaiką nuo visų formų seksualinio išnaudojimo ir seksualinės prievartos. Šiems tikslams valstybės, Konvencijos šalys, imasi visų reikiamų priemonių nacionaliniu, dvišaliu ir daugiašaliu lygiu siekdamos užkirsti kelią:

- a) vaiko skatinimui ar vertimui dalyvauti kokioje nors neteisėtoje seksualinėje veikloje;
- b) vaikų išnaudojimui prostitucijai arba kitoms neteisėtoms seksualinėms veikloms;
- c) vaikų išnaudojimui pornografinio pobūdžio renginiuose ir pornografinėi medžiagai.

35 straipsnis

Valstybės, Konvencijos šalys, imasi visų reikiamų priemonių nacionaliniu, dvišaliu ir daugiašaliu lygiu siekdamos užkirsti kelią vaikų grobimui, pardavimui arba prekybai vaikais, nesvarbu, kokiems tikslams ir kokia forma.

36 straipsnis

Valstybės, Konvencijos šalys, saugo vaiką nuo visų kitų formų išnaudojimo, darančio kokią nors žalą jo gerovei.

37 straipsnis

Valstybės, Konvencijos šalys, užtikrina, kad:

- a) nė vienas vaikas nepatirtų kankinimų ar kitokio žiauraus, nežmoniško arba žeminančio elgesio ar bausmių. Nei mirties bausmė, nei įkalinimas iki gyvos galvos, nenumatant paleidimo galimybės, nėra skiriami už nusikaltimus, padarytus jaunesnių kaip 18 metų asmenų;
- b) nė iš vieno vaiko nebūtų neteisėtai ar savavališkai atimta laisvė. Vaiko areštas, sulaikymas ar įkalinimas galimas tik vadovaujantis įstatymu, tik kraštutiniu atveju ir kiek įmanoma trumpesniai laikui;
- c) su kiekvienu vaiku, iš kurio atimta laisvė, būtų elgiamasi žmoniškai, kad būtų gerbiama jo įgimtas žmogiškasis orumas atsižvelgiant į jo amžiaus asmenų poreikius. Visų pirma kiekvienas vaikas, kuriam atimta laisvė, turi būti atskirtas nuo suaugusiųjų, išskyrus atvejus, kai manoma, kad tai neatitinka geriausių vaiko interesų, ir turi teisę palaikyti ryšius su savo šeima susirašinėdamas ir pasimatydamas, išskyrus išskirtines aplinkybes;
- d) kiekvienas vaikas, iš kurio atimta laisvė, turėtų teisę tuoj pat gauti teisinę ir kitą atitinkamą pagalbą, taip pat teisę ginčyti savo laisvės atėmimo teisėtumą prieš teisumą ar kitą kompetentingą, nepriklausomą ir nešališką instituciją ir teisę, kad sprendimas dėl bet kurio tokio veiksmo būtų priimtas neatidėliotinai.

38 straipsnis

1. Valstybės, Konvencijos šalys, įsipareigoja gerbti tarptautinės humanitarinės teisės normas, kurios taikomos joms ginkluotųjų konfliktų metu ir yra susijusios su vaikais, ir užtikrinti jų laikymąsi.

2. Valstybės, Konvencijos šalys, turi imtis visų įmanomų priemonių, kad asmenys, neturintys 15 metų, tiesiogiai nedalyvautų karo veiksmuose.

3. Valstybės, Konvencijos šalys, susilaiko nuo jaunesnių nei 15 metų asmenų šaukimo į ginkluotąsias pajėgas. Šaukdamos asmenis, turinčius 15 metų, tačiau dar neturinčius 18 metų, valstybės, Konvencijos šalys, pirmenybę stengiasi teikti vyresnio amžiaus asmenims.

4. Vadovaudamosi savo įsipareigojimais pagal tarptautinę humanitarinę teisę apsaugoti civilius gyventojus ginkluotųjų konfliktų metu, valstybės, Konvencijos šalys, imasi visų įmanomų priemonių per ginkluotąjį konfliktą nukentėjusių vaikų apsaugai ir priežiūrai užtikrinti.

39 straipsnis

Valstybės, Konvencijos šalys, imasi visų reikiamų priemonių, kad padėtų fiziškai ir psichologiškai atsigauti ir socialiai reintegruoti vaikui, tapusiam bet kokio pobūdžio nepriežiūros, išnaudojimo, piktnaudžiavimo, kankinimo ar kitokio žiauraus, nežmoniško arba žeminančio elgesio ar bausmės arba ginkluotųjų konfliktų auka. Toks atsigavimas ir reintegracija turi vykti aplinkoje, kuri puoselėja vaiko sveikatą, savigarbą ir orumą.

40 straipsnis

1. Valstybės, Konvencijos šalys, pripažįsta, kad kiekvienas vaikas, įtariamas, kaltinamas ar pripažintas pažeidęs baudžiamąją teisę, turi teisę į tai, kad su juo būtų elgiamasi skatinant jo orumo ir vertės jausmą, kuris sustiprina vaiko pagarbą kitų žmogaus teisėms ir pagrindinėms laisvėms, ir kad būtų atsižvelgiama į vaiko amžių ir jaustųsi noras padėti jam reintegruoti ir atlikti naudingą vaidmenį visuomenėje.

2. Siekdamos šių tikslų ir atsižvelgdamos į atitinkamas tarptautinių dokumentų nuostatas, valstybės, Konvencijos šalys, visų pirma užtikrina, kad:

a) nė vienas vaikas nebūtų įtariamas, kaltinamas ar pripažįstamas pažeidęs baudžiamąją teisę dėl veiksmų ar neveikimo, kurie, juos įvykdant, nebuvo nacionalinės arba tarptautinės teisės uždrausti;

b) kiekvienas vaikas, kuris įtariamas ar kaltinamas pažeidęs baudžiamąją teisę, turėtų bent šias garantijas:

i) būti laikomas nekaltu, kol jo kaltė nebus įrodyta pagal įstatymą;

ii) būti nedelsiant ir tiesiogiai informuotas apie kaltinimus jam, o prireikus per vaiko tėvus ar kitus jo atstovus pagal įstatymą, ir gauti teisinę ar kitokią atitinkamą pagalbą, kurios jam reikia rengiantis gintis ar ginantis;

iii) kad byla neatidėliotinai ir pagal įstatymą būtų išspręsta kompetentingos, nepriklausomos ir nešališkos institucijos arba teisminės institucijos, teisingo nagrinėjimo metu užtikrinant teisinę ar kitą atitinkamą pagalbą ir vaiko tėvų ar kitų jo atstovų pagal įstatymą dalyvavimą, jei tai nekenkia geriausiems vaiko interesams, ypač turint galvoje jo amžių ar situaciją;

iv) teisę nebūti verčiamas duoti parodymų arba prisipažinti kaltu; apklausti ar kad būtų apklausti priešingos šalies liudytojai ir kad dalyvautų ir būtų apklausti jo pusės liudytojai lygiomis sąlygomis;

v) teisę į pakartotinį atitinkamo sprendimo ir visų tokiu atveju panaudotų priemonių svarstymą, atliekamą aukštesnės kompetentingos, nepriklausomos ir nešališkos institucijos arba teisminės institucijos pagal įstatymą, jei manoma, kad vaikas pažeidė baudžiamąją teisę;

vi) nemokamą vertėjo žodžiu pagalbą, jei vaikas nesupranta vartojamos kalbos arba ja nekalba;

vii) visišką pagarbą jo privatumui visose bylos nagrinėjimo stadijose.

3. Valstybės, Konvencijos šalys, siekia skatinti priimti teisės aktus, nustatyti procedūras, steigti įstaigas ir institucijas, konkrečiai pritaikytas vaikams, kurie įtariamai, kaltinami ar pripažinti pažeidę baudžiamąją teisę, ypač:

a) nustatyti minimalų amžių, kurio nesulaukę vaikai laikomi negalinčiais pažeisti baudžiamosios teisės;

b) jei reikia ir tinkama, imtis priemonių, kad tokiems vaikams nereikėtų dalyvauti teismo procese, su sąlyga, kad bus visapusiškai gerbiamos žmogaus teisės ir paisoma teisinių apsaugos priemonių.

4. Siekiant, kad su vaikais būtų elgiamasi tokiu būdu, kuris atitiktų jų gerovę ir būtų proporcingas tiek jų padėčiai, tiek nusikaltimui, turi būti užtikrintos įvairios priemonės, tokios kaip globa, sprendimai dėl konsultavimo ir priežiūros, konsultacijos, probacija, globa šeimoje, mokymo ir profesinio rengimo programos ir kitos, alternatyvos institucinei priežiūrai.

41 straipsnis

Nė viena šios Konvencijos nuostata nedaro poveikio nuostatomis, kurios padeda geriau įgyvendinti vaiko teises ir gali būti nustatytos:

a) valstybės, Konvencijos šalies, teisėje; arba

b) tarptautinėje teisėje, galiojančioje tai valstybei.

II DALIS

42 straipsnis

Valstybės, Konvencijos šalys, įsipareigoja tinkamomis ir aktyviomis priemonėmis plačiai supažindinti su Konvencijos principais ir nuostatomis tiek suaugusiuosius, tiek vaikus.

43 straipsnis

1. Siekiant įvertinti pažangą, valstybių, Konvencijos šalių, pasiektą vykdant pagal šią Konvenciją priimtus įsipareigojimus, įsteigiamas Vaiko teisių komitetas, kuris atlieka toliau nurodytas funkcijas.

2. Komitetą sudaro aštuoniolika aukštos moralės ekspertų, kompetentingų šios Konvencijos reglamentavimo srityje. Komiteto narius, kurie veikia savarankiškai, valstybės, Konvencijos šalys, renka iš savo piliečių atsižvelgdamos į teisingą geografinį pasiskirstymą ir pagrindines teisės sistemas.

3. Komiteto nariai renkami slaptu balsavimu iš valstybių, Konvencijos šalių, siūlomų asmenų sąrašo. Kiekviena valstybė, Konvencijos šalis, iš savo piliečių gali pasiūlyti vieną asmenį.

4. Pirmieji Komiteto rinkimai rengiami ne vėliau kaip po šešių mėnesių nuo šios Konvencijos įsigaliojimo dienos, o vėliau – kartą per dvejus metus. Mažiausiai prieš keturis mėnesius iki kiekvienų rinkimų dienos Jungtinių Tautų generalinis sekretorius kreipiasi laišku į valstybes, Konvencijos šalis, kviesdamas jas pasiūlyti savo kandidatus per du mėnesius. Po to generalinis sekretorius sudaro visų tokiu būdu pasiūlytų asmenų abėcėlinį sąrašą, nurodydamas juos pasiūliusias valstybes, Konvencijos šalis, ir pateikia šį sąrašą valstybėms, šios Konvencijos šalims.

5. Rinkimai vyksta valstybių, Konvencijos šalių, posėdžiuose, kuriuos generalinis sekretorius surengia Jungtinių Tautų būstinėje. Šiuose posėdžiuose, kuriuose du trečdaliai valstybių, Konvencijos šalių, sudaro kvorumą, į Komitetą išrenkami tie kandidatai, kurie gauna daugiausia balsų ir absoliučią dalyvaujančių ir balsuojančių valstybių, Konvencijos šalių, atstovų balsų daugumą.

6. Komiteto nariai renkami ketveriems metams. Jie turi teisę būti perrinkti, jei pakartotinai pasiūlomi į narius. Penkių pirmuose rinkimuose išrinktų narių įgaliojimų laikas baigiasi po dvejų metų; tuojau pat po pirmųjų rinkimų šiuos penkis narius burtų būdu išrenka posėdžio pirmininkas.

7. Jei kuris nors Komiteto narys miršta ar atsistatydina arba paskelbia, kad dėl kokios nors kitos priežasties daugiau negali atlikti Komiteto nario pareigų, jį į narius pasiūlusi valstybė, Konvencijos šalis, likusiam laikotarpiui skiria kitą ekspertą iš savo piliečių, jei tam neprieštarauja Komitetas.

8. Komitetas nustato savo darbo tvarkos taisykles.

9. Komitetas renka savo pareigūnus dvejiems metams.

10. Komiteto posėdžiai paprastai vyksta Jungtinių Tautų būstinėje arba kokioje nors kitoje Komiteto nustatytoje vietoje. Komitetas paprastai posėdžiauja kiekvienais metais. Komiteto posėdžių trukmė nustatoma, o prireikus tikslinama valstybių, šios Konvencijos šalių, posėdyje, jei tam neprieštarauja Generalinė Asamblėja.

11. Jungtinių Tautų generalinis sekretorius parūpina reikiamus darbuotojus ir priemones, būtinas šioje Konvencijoje nustatytoms Komiteto funkcijoms veiksmingai atlikti.

12. Pagal šią Konvenciją sudaryto Komiteto nariai gauna Generalinės Asamblėjos patvirtintą atlyginimą iš Jungtinių Tautų lėšų tokia tvarka ir sąlygomis, kokias nustato Generalinė Asamblėja.

44 straipsnis

1. Valstybės, Konvencijos šalys, įsipareigoja pateikti Komitetui per Jungtinių Tautų generalinį sekretorių ataskaitas apie priemones, kurių ėmėsi įgyvendindamos Konvencijoje pripažintas teises, ir pažangą naudojimosi šiomis teisėmis srityje:

a) per dvejus metus nuo Konvencijos įsigaliojimo atitinkamoje valstybėje, Konvencijos šalyje;

b) vėliau kas penkeri metai.

2. Pagal šį straipsnį rengiamose ataskaitose nurodomi veiksniai ir sunkumai, jei tokių yra, darantys įtaką šioje Konvencijoje nustatytų įsipareigojimų įgyvendinimo mastui. Ataskaitose taip pat pateikiama pakankamai informacijos, kad Komitetas galėtų aiškiai suprasti, kaip Konvencija įgyvendinama atitinkamoje valstybėje.

3. Valstybė, Konvencijos šalis, pateikusi Komitetui visapusišką pradinę ataskaitą, neturi kartoti savo vėlesnėse ataskaitose, pateikiamose pagal šio straipsnio 1 dalies b punktą, pagrindinės informacijos, kuri jau buvo pateikta.

4. Komitetas gali valstybių, Konvencijos šalių, prašyti papildomos informacijos apie Konvencijos įgyvendinimą.

5. Komitetas savo veiklos ataskaitą Generalinei Asamblėjai teikia kartą per dvejus metus per Ekonominę ir socialinę tarybą.

6. Valstybės, Konvencijos šalys, užtikrina, kad jų ataskaitos būtų plačiai prieinamos jų valstybių visuomenei.

45 straipsnis

Siekdami sudaryti sąlygas veiksmingai įgyvendinti Konvenciją ir skatinti tarptautinį bendradarbiavimą šios Konvencijos reglamentuojamoje srityje:

a) specializuotosios agentūros, Jungtinių Tautų Vaikų fondas ir kitos Jungtinių Tautų institucijos turi teisę būti atstovaujamos svarstant klausimus dėl įgyvendinimo tų šios Konvencijos nuostatų, kurios priklauso jų įgaliojimų sričiai. Komitetas gali pasiūlyti specializuotosioms agentūroms, Jungtinių Tautų Vaikų fondui ir kitoms kompetentingoms institucijoms, kai jis mano esant tikslinga, pateikti ekspertų išvadą dėl Konvencijos įgyvendinimo tose srityse, kurios priklauso jų atitinkamų įgaliojimų sritims. Komitetas gali siūlyti specializuotosioms agentūroms, Jungtinių Tautų Vaikų fondui ir kitoms Jungtinių Tautų institucijoms pateikti Konvencijos įgyvendinimo jų veiklai priklausančiose srityse ataskaitas;

b) Komitetas perduoda, kai jis mano esant tikslinga, specializuotosioms agentūroms, Jungtinių Tautų Vaikų fondui ir kitoms kompetentingoms institucijoms valstybių, Konvencijos šalių, ataskaitas, kuriose prašoma techninės konsultacijos ar pagalbos ar nurodomas jų poreikis, o drauge pateikiamos Komiteto pastabos ir pasiūlymai, jei jų yra, dėl šių prašymų ar poreikio;

c) Komitetas gali rekomenduoti Generalinei Asamblėjai pasiūlyti generaliniam sekretoriui jos vardu atlikti tyrimus konkrečiais vaiko teisių klausimais;

d) Komitetas gali teikti pasiūlymus ir bendrąsias rekomendacijas, pagrįstas pagal šios Konvencijos 44 ir 45 straipsnius gauta informacija. Tokie pasiūlymai ir bendrosios rekomendacijos perduodami kiekvienai suinteresuotai valstybei, Konvencijos šaliai, ir pranešami Generalinei Asamblėjai kartu su valstybių, Konvencijos šalių, pastabomis, jei jų yra.

III DALIS

46 straipsnis

Šią Konvenciją gali pasirašyti visos valstybės.

47 straipsnis

Ši Konvencija turi būti ratifikuojama. Ratifikavimo dokumentai deponuojami Jungtinių Tautų generaliniam sekretoriui.

48 straipsnis

Prie šios Konvencijos gali prisijungti bet kuri valstybė. Prisijungimo dokumentai deponuojami Jungtinių Tautų generaliniam sekretoriui.

49 straipsnis

1. Ši Konvencija įsigalioja trisdešimtą dieną po dvidešimto ratifikavimo ar prisijungimo dokumento deponavimo Jungtinių Tautų generaliniam sekretoriui dienos.

2. Kiekvienoje valstybėje, kuri ratifikuoja Konvenciją arba prie jos prisijungia po dvidešimto ratifikavimo ar prisijungimo dokumento deponavimo dienos, Konvencija įsigalioja trisdešimtą dieną po jos pačios ratifikavimo ar prisijungimo dokumento deponavimo dienos.

50 straipsnis

1. Kiekviena valstybė, Konvencijos šalis, gali pasiūlyti pakeitimą ir pateikti jį Jungtinių Tautų generaliniam sekretoriui. Generalinis sekretorius praneša apie pasiūlytą pakeitimą valstybėms, Konvencijos šalims, prašydamas nurodyti, ar jos pritaria, kad būtų sušaukta valstybių, Konvencijos šalių, konferencija, kurioje pateikti pasiūlymai būtų svarstomi ir už juos balsuojama. Jei per keturis mėnesius nuo tokio panešimo dienos bent trečdalis valstybių, Konvencijos šalių, tam pritaria, generalinis sekretorius šaukia šią Jungtinių Tautų globojamą konferenciją. Kiekvienas pakeitimas, priimtas šioje konferencijoje dalyvaujančių ir balsuojančių valstybių, Konvencijos šalių, balsų dauguma, pateikiamas tvirtinti Generalinei Asamblėjai.

2. Pagal šio straipsnio 1 dalį priimtas pakeitimas įsigalioja tada, kai patvirtinamas Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos ir priimamas dviejų trečdalių valstybių, Konvencijos šalių, balsų dauguma.

3. Įsigaliojęs pakeitimas yra privalomas jį priėmusioms valstybėms, Konvencijos šalims, o kitoms valstybėms, Konvencijos šalims, ir toliau galioja šios Konvencijos nuostatos ir visi ankstesni pakeitimai, kuriuos jos yra priėmusios.

51 straipsnis

1. Jungtinių Tautų generalinis sekretorius gauna ir išsiuntinėja visoms valstybėms ratifikavimo arba prisijungimo metu valstybių padarytų išlygų tekstus.

2. Neleidžiama nustatyti išlygos, nesuderinamos su šios Konvencijos tikslais ir uždaviniais.

3. Išlygas galima bet kuriuo metu atšaukti pranešant apie tai Jungtinių Tautų generaliniam sekretoriui, kuris savo ruožtu informuoja apie tai visas valstybes. Toks pranešimas įsigalioja nuo tos dienos, kurią jį gauna generalinis sekretorius.

52 straipsnis

Kiekviena valstybė, Konvencijos šalis, gali denonsuoti šią Konvenciją, raštu pranešdama apie tai Jungtinių Tautų generaliniam sekretoriui. Denonsavimas įsigalioja po vienerių metų nuo tos dienos, kurią generalinis sekretorius gauna pranešimą.

53 straipsnis

Jungtinių Tautų generalinis sekretorius skiriamas šios Konvencijos depozitaru.

54 straipsnis

Šios Konvencijos, kurios tekstai anglų, arabų, ispanų, kinų, prancūzų ir rusų kalbomis yra autentiški, originalas deponuojamas Jungtinių Tautų generaliniam sekretoriui.

TAI PATVIRTINDAMI, toliau nurodyti atitinkamų Vyriausybių tinkamai įgalioti asmenys pasirašė šią Konvenciją.